

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Foto: Viorel Coroian

**Planificarea managementului conservării biodiversității
în aria naturală protejată ROSCI0030 Cheile Lăpușului
împreună cu aria naturală de interes național
2.583. Cheile Lăpușului**

Cod SMIS 2014+ 119122

CUPRINS

Cine este Asociația Profesională GeoMMed?	3
Unde este localizat proiectul?	5
Care sunt obiectivele principale și specifice ale proiectului?.....	6
Care este perioada de implementare a proiectului?	7
Ce sunt ariile protejate?	8
De câte tipuri sunt ariile protejate?	8
Ce sunt ariile protejate de interes comunitar - Siturile Natura 2000?.....	9
Unde sunt amplasate Aria protejată ROSCI0030 Cheile Lăpușului și rezervația naturală 2.583. Cheile Lăpușului?	10
Când și cum a fost declarată aria naturală protejată?	10
Descrierea zonei	10
Ce unități de relief găsim aici?	12
Ce soluri găsim în zonă?.....	12
Ce climă are rezervația naturală?.....	13
Descrierea socio-economică a unei lumi de poveste	15
Viața culturală.....	15
Care sunt speciile de importanță prioritară din ROSCI0030 Cheile Lăpușului ...	16
Lutra lutra	16
Carabus variolosus	17
Bombina variegata	18
Speciile de importanță prioritară din ROSCI0030 Cheile Lăpușului	19
91V0 Păduri dacice de fag (Symphyto - Fagion).....	20
Habitat de pajiști	20
Habitat de apă dulce	20
9110 Păduri de fag de tip Luzulo - Fagetum	20
Habitat forestiere în baza cărora a fost declarată aria naturală protejată	21
9180 Păduri din Tilio-Acerion pe versanți, grohotișuri și ravene	21
91E0 Păduri aluviale cu Alnus glutinosa și Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae).....	21
Ce putem vizita în Cheile Lăpușului?	22
Custura Cetățelei	22
Cascada Pișătoarea	22
Obiective naturale	22
Peștera Curtea Căpitanului.....	23
Obiective culturale	23
Biserici de lemn monument	24
Cu bicicleta prin Țara Lăpușului	25
Jocuri educative	27
Sugestii trasee în Defileul Lăpușului.....	28

Dragă prieten al naturii,

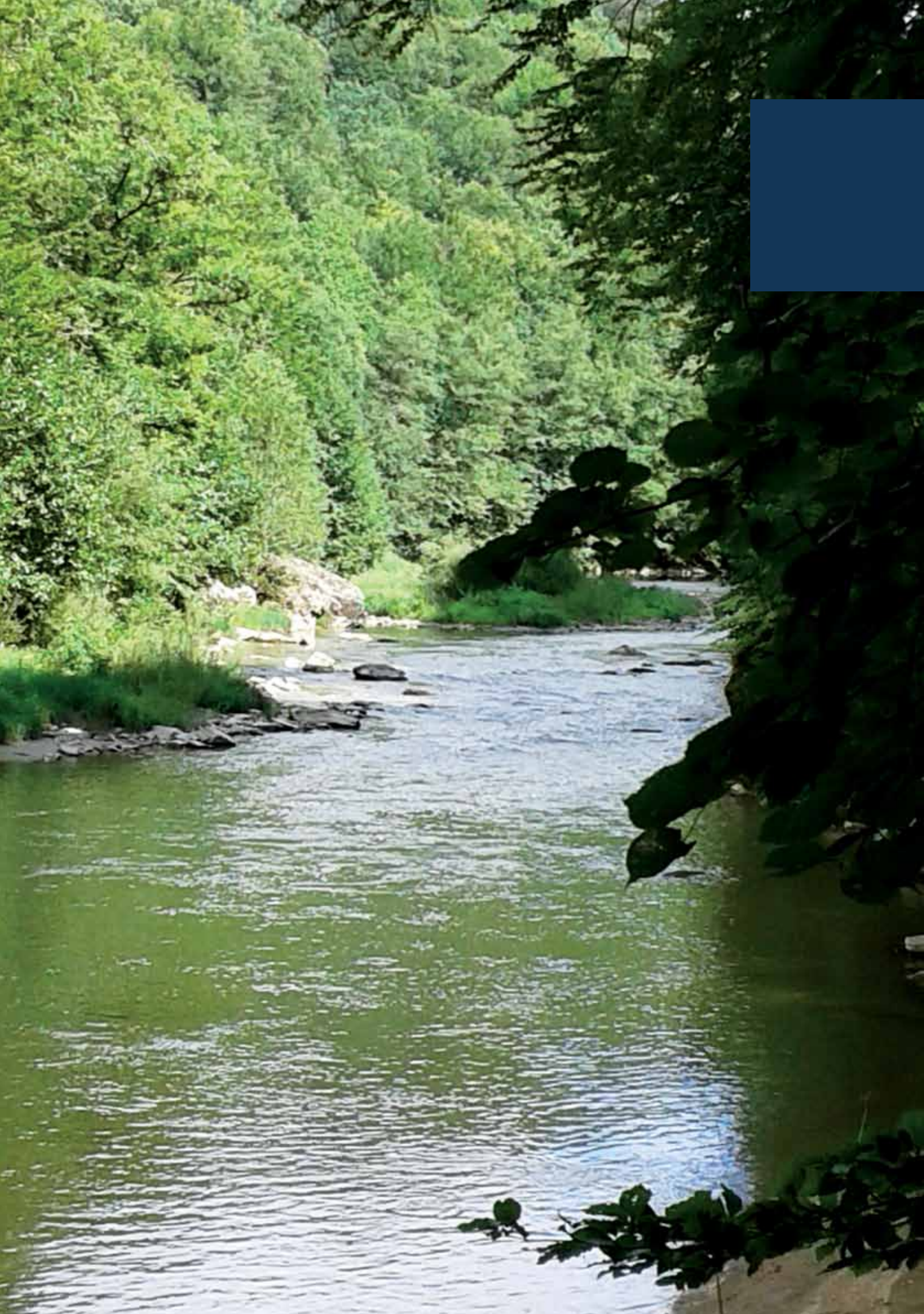
*Bine ai venit în lumea uimitoare
a ariilor naturale protejate!*

*Te invităm într-o călătorie plină de aventuri,
într-o lume magică, care se află foarte aproape
de localitatea ta, dar pe care n-ai apucat încă să o
descoperi deplin: aria naturală protejată ROSCI0030
Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de
interes național 2.583. Cheile Lăpușului.*

*Paginile care urmează te vor purta în cele mai
frumoase locuri din natură, te vei plimba pe piscuri
înalte, vei admira cascade uluitoare, vei descoperi
păduri și vei asculta susurul apei. Vei vizita, cu
ochiul minții, biserici și monumente istorice, vei
păși în căsuțe vechi, vopsite în albastru și acoperite
cu paie. Apoi, îți vei face noi prieteni: Bombina
variegata, o broscuță jucăușă; Carabus variolosus,
un cărăbuș zburdalnic, și Lutra lutra, o vidră
simpatică. Vei afla unde se găsesc aceste minunății,
în ce condiții le poți vizita și, mai ales, ce poți face
tu pentru ca această zestre naturală inestimabilă să
poată fi admirată și de generațiile viitoare.*

*La sfârșit, vei deveni din prieten al naturii, un
adevărat promotor al zonei și te vom numi
„ambasador al Cheilor Lăpușului”, pentru că suntem
convinși că le vei povesti și prietenilor tăi despre
această aventură interesantă.*

Cine este Asociația Profesională GeoMMed?

Asociația Profesională Geommed a fost înființată în anul 2000, ca persoană juridică de drept privat, neguvernamentală, independentă, nepatrimonială, non-profit, având sediul în str. Plaiului, nr. 22A, localitatea Baia Mare, județul Maramureș.

Asociația are drept scop regenerarea și dezvoltarea durabilă a zonelor afectate de schimbări structurale. În accepțiunea Geommed, regenerarea și dezvoltarea durabilă a comunităților miniere reprezintă o dezvoltare continuă bazată pe resurse regenerabile, administrate eficient în folosul și cu participarea activă a comunităților.

Ce obiective avem?

- Cercetarea științifică, acceptată și promovată ca fundament al procesului dezvoltării durabile în Comunitățile asistate;
- Educație și (in)formarea profesională, civică și partenerială, estimată și aplicată ca platformă de cooperare pentru dezvoltarea durabilă;
- Managementul integrat, durabil (bazat pe cele mai bune practici) al dezvoltării locale, al resurselor sale naturale, promovat și aplicat pe baza politicilor, strategiilor, programelor, proiectelor și acțiunilor elaborate și implementate participativ, partenerial;
- Protecția și raționalizarea exploatării mediului hidrogeologic;
- Gestionarea rațională și reciclarea deșeurilor;
- Conservarea și protecția mediului geologic și a siturilor poluate;
- Promovarea și susținerea protecției mediului în activitățile socio-economice comunitare;
- Crearea și dezvoltarea cooperării privind protecția mediului înconjurător, ecologie și conservarea Biodiversității;
- Diminuarea dezechilibrelor ECO - regionale existente;
- Fundamentarea cunoștințelor teoretice și practice privind protecția mediului înconjurător, conservarea Biodiversității și de geologia mediului.

Serviciile și proiectele implementate de către Asociația Profesională Geommed au vizat inițiative legate de protejarea mediului înconjurător dar și acțiuni privind sprijinirea dezvoltării durabile a României, încurajând crearea și dezvoltarea cooperării în domeniul protecției mediului înconjurător, ecologie și conservarea biodiversității și prin elaborarea de strategii și planuri de regenerare durabilă a comunităților afectate de restructurări industriale. Asociația este implicată atât la nivel național cât și la nivel european prin promovarea proiectelor și strategiilor elaborate la seminarii și conferințe europene și în publicații internaționale de specialitate.

Planificarea managementului conservării biodiversității în aria naturală protejată ROSCI0030 Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de interes național 2.583. Cheile Lăpușului, Cod SMIS 2014+ 119122

De ce a fost nevoie de acest proiect?

Situl Natura 2000 și aria naturală de interes național Cheile Lăpușului au fost instituite pentru a proteja și a conserva habitate și specii de mamifere, amfibieni și insecte.

Planul de management elaborat prin proiect va avea în vedere toate speciile și habitatele de interes comunitar de pe teritoriul ariilor naturale protejate și va fi realizat în urma unor studii minuțioase de teren. Acestea se referă la:

- Analiza caracteristicilor socio-economice ale teritoriului pe care se desfășoară ariile naturale protejate;

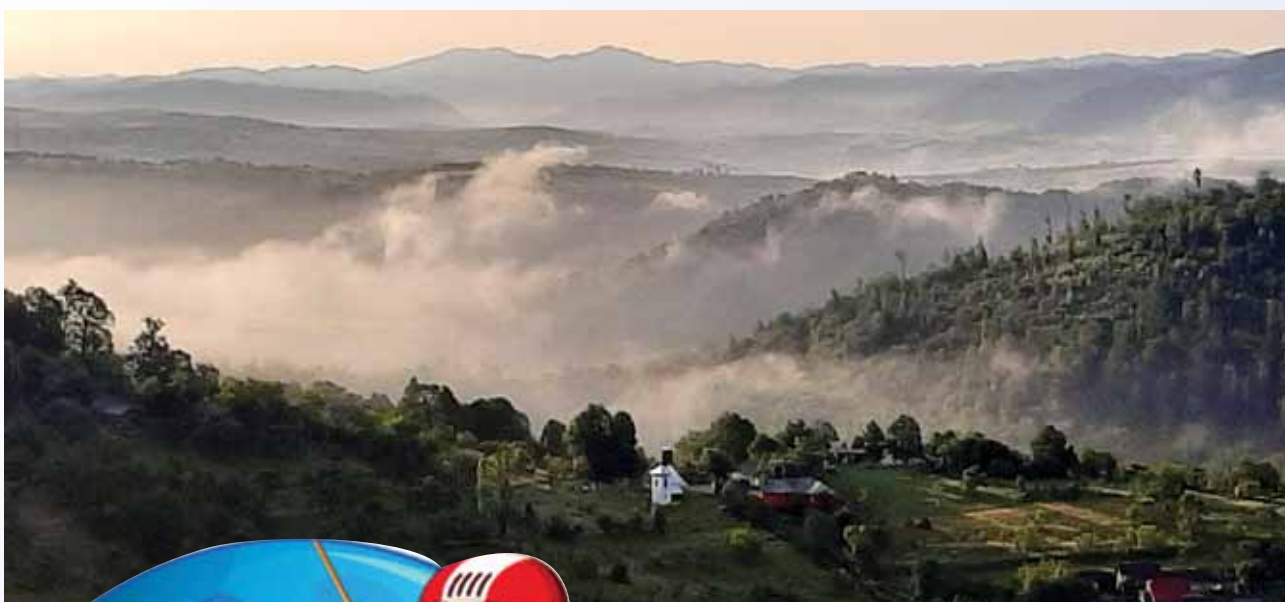
- Inventarierea, cartarea și evaluarea stării de conservare a tuturor speciilor și habitatelor de interes comunitar de pe teritoriul ariilor naturale protejate;

- Evaluarea amenințărilor actuale și potențiale, a surselor de impact antropic și stabilirea

măsurilor de management/conservare pentru speciile și habitatele de interes comunitar din ariile naturale protejate;

- Elaborarea metodologiilor și protocoalelor de monitorizare a stării de conservare a habitatelor și a speciilor de importanță comunitară/națională;

- Elaborarea unei baze de date GIS (compatibilă cu baza de date ANPM).

Cele enumerate anterior sunt activități premergătoare elaborării propriu-zise a planului de management, care odată finalizat va fi supus procedurii de avizare, conform prevederilor Directivei SEA, transpus în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr. 1076/2004, pentru ca apoi să fie supus aprobării de către Ministerul Mediului, în vederea implementării sale.

Unde este localizat proiectul?

Regiune: Nord-Vest, județul Maramureș (zonele Lăpuș și Chioar)

Activitățile proiectului vizează teritoriul rezervației naturale Cheile Lăpușului (cu o întindere de 25 km) și al sitului Natura 2000 Cheile Lăpușului (cu o suprafață de 1714,40 ha)

Rezervația naturală de interes național 2.583 Cheile Lăpușului și Situl Natura 2000 de interes comunitar ROSCI0030 Cheile Lăpușului sunt situate pe teritoriul următoarelor unități administrativ teritoriale (UAT): Târgu Lăpuș (cătunul Groape), Copalnic-Mănăstur (sat Preluca Veche), Vima Mică (satele Sălnița, Aspra, Dealu Corbului și Vima Mică), Boiu Mare (satele Românești și Prislop), Șomcuta Mare (satele Buteasa și Codrul Butesii), Coaș (sat Întrerâuri) și Remetea Chioarului (sat Berchezoaia).

Accesul spre rezervație și sit se realizează pe drumurile județene DJ 184B (Buteasa Râu - Codrul Butesii) și DJ 109G (Răzoare - Mesteacăn), drumurile comunale: DC 42, 43 (Sălnița - Aspra - Preluca Nouă) și DC52 (Groape, Preluca Nouă) sau pe poteci (din Sălnița, Românești, Boiu Mare, Buteasa etc.).

Care sunt obiectivele principale și specifice ale proiectului?

Proiectul implementat de Asociația Profesională Geommed are ca obiectiv principal „Asigurarea stării de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor din aria naturală protejată ROSCI0030 Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de interes național 2.583 Cheile Lăpușului, în cadrul unui proces consultativ deschis, transparent și participativ vizând elaborarea planului de management și informarea/conștientizarea factorilor interesați cu privire la beneficiile conservării Siturilor Natura 2000”.

Obiectivele specifice ale proiectului constau în:

OS 1 - Elaborarea Planului de management pentru aria naturală protejată ROSCI0030 Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de interes național 2.583. Cheile Lăpușului, în concordantă cu legislația în vigoare.

OS 2 - Creșterea nivelului de informare, educare și conștientizare a factorilor interesați cu privire la importanța și rolul ariilor naturale protejate vizate de proiect, evidențiindu-se conceptul de

Care este valoarea proiectului?

Valoarea totală a proiectului este de 3.479.419,22 lei.

Valoare totală eligibilă a proiectului este de 3.479.419,22 lei și va fi finanțată astfel:

- 2.957.506,34 lei-valoare eligibilă nerambursabilă din FEDR;
- 521.912,88 lei-valoare eligibilă nerambursabilă din bugetul național.

dezvoltare durabilă locală: dezvoltare economică viabilă, protecția mediului și menținerea/atingerea obiectivelor de conservare favorabilă a speciilor și habitatelor de interes comunitar.

OS 3 - Dezvoltarea capacităților organizațiilor și instituțiilor implicate în managementul Sitului Natura 2000 ROSCI0030 Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de interes național 2.583. Cheile Lăpușului.

Care este sursa de finanțare a proiectului?

Proiectul este finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, Obiectivul Specific 4.1. Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității prin măsuri de management adecvate și refacerea ecosistemelor degradate.

Care este perioada de implementare a proiectului?

Durata implementării proiectului este de 30 de luni, începând cu data de 21.06.2018.

Proiect co-finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

Date de contact: Tel 0729 - 297820,
e-mail: office@geommed.ro

site <http://cheilelapusului-natura2000.ro>

Ce sunt ariile protejate?

Uniunea Mondială pentru Conservarea Naturii (IUCN7) definește aria protejată astfel:

Aria protejată este „un spațiu geografic clar delimitat, recunoscut, desemnat și administrat în baza unor acte legale sau prin alte mijloace eficiente, cu scopul de a se realiza conservarea pe termen lung a naturii precum și a serviciilor de mediu și a valorilor culturale asociate.”
- Ghid pentru utilizarea Categoriile de Management ale ariilor protejate, IUCN, 2008.

Conform legislației românești privind regimul ariilor naturale protejate, respectiv OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei, definiția ariei protejate este următoarea:

Arie naturală protejată - zona terestră și/sau marină în care există specii și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale.

În funcție de „nivelul” la care aria protejată este declarată și/sau recunoscută deosebim diferite categorii de arii protejate:

De câte tipuri sunt ariile protejate?

1. de interes național, care includ următoarele categorii: rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale. Condiția minimă pentru ca o zonă să fie declarată arie protejată de interes național este să prezinte valori naturale și culturale semnificative și reprezentative la nivel național.

2. de interes comunitar sau situri Natura 2000, care sunt situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție avifaunistică.

3. de interes internațional, care au primit statut de:

a) rezervații ale biosferei, acordat de MaB UNESCO

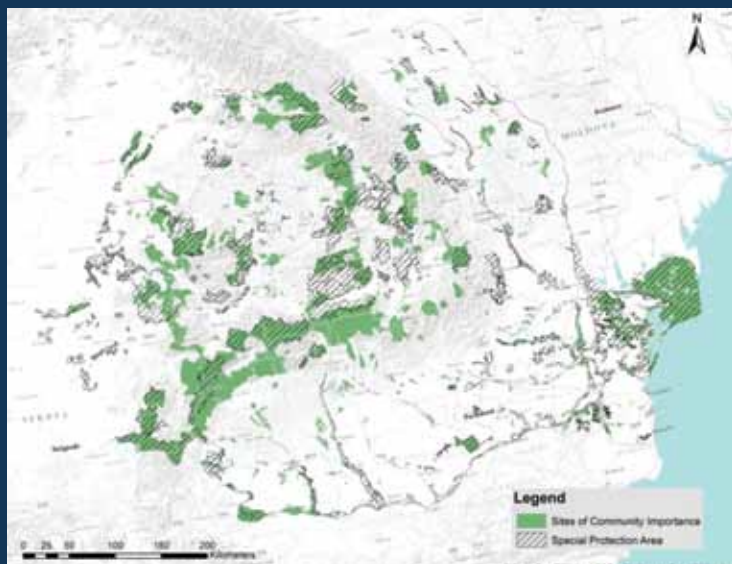
b) zone umede de importanță internațională sau situri RAMSAR desemnate în conformitate cu prevederile Convenției privind conservarea zonelor umede de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice

c) situri naturale ale patrimoniului natural universal recunoscute de MaB UNESCO

d) geoparcuri, statut atribuit conform reglementărilor stabilite de UNESCO și de Carta Rețelei Europene a Geoparcurilor.

4. de interes județean sau local: stabilite numai pe domeniul public/privat al unităților administrativ-teritoriale, după caz, conform art. 5 alin. (1) lit. a) - c) din OUG 57/2007. Acestea includ zone cu valori semnificative și reprezentative la nivel local sau județean.

Natura 2000 este o rețea ecologică de arii protejate ce are scopul să mențină într-o stare de conservare favorabilă o selecție a celor mai importante tipuri de habitate și specii ale Europei.

Ce sunt ariile protejate de interes comunitar - Siturile Natura 2000?

Natura 2000 este instrumentul principal pentru conservarea patrimoniului natural pe teritoriul Uniunii Europene.

Rețeaua Natura 2000 a fost constituită nu doar pentru protejarea naturii, ci și pentru menținerea bogățiilor naturale pe termen lung și pentru a asigura resursele necesare dezvoltării socio-economice durabile.

Rețeaua Natura 2000 este formată din așa-numitele situri de importanță comunitară (situri Natura 2000), care se împart în două categorii:

Arii Speciale de Conservare/Situri de Importanță Comunitară (SAC - Special Areas of Conservation/SCL - Sit de Importanță Comunitară) constituite conform Directivei Habitatare a Uniunii Europene (Directiva 92/43 din 1992 privind Conservarea Habitatarelor Naturale și a Faunei și Florei Sălbatice);

Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA - Special Protected Areas) - constituite conform Directivei Păsări a Uniunii Europene (Directiva 79/409 din 1979 referitoare la conservarea păsărilor sălbatice).

De ce avem nevoie de arii protejate?

Ariile protejate sunt esențiale în conservarea capitalului natural și cultural întrucât includ cele mai reprezentative și semnificative zone din punct de vedere al biodiversității, al valorilor naturale și culturale asociate. Măsurile de management în aceste arii se elaborează și se implementează în așa fel încât să se mențină sau chiar să se refacă, acolo unde este nevoie, ecosistemele naturale și populațiile de specii sălbatice, menținându-se în același timp sau căutându-se soluții pentru utilizarea durabilă a resurselor naturale.

Dincolo de obiectivul principal de menținere și chiar de refacere a valorilor naturale și culturale amenințate de o dezvoltare economică accelerată și uneori haotică, ariile protejate ar trebui să se constituie în zone model pentru o conviețuire armonioasă a omului cu natura, chiar și în condițiile în care ritmul de dezvoltare economică se accelerează. În aceste zone, printr-un management adecvat se poate demonstra că dezvoltarea nu înseamnă neapărat distrugerea naturii și ar trebui să se facă eforturi deosebite pentru a se găsi soluții viabile pentru o dezvoltare economică bazată pe utilizarea durabilă a resurselor naturale.

Înființarea de arii protejate și managementul eficient al acestora reprezintă o necesitate deoarece:

- reprezintă cel mai eficient mod de conservare in-situ, întrucât fiind desemnate adesea pe suprafețe relativ mari, pot include ecosisteme naturale și seminaturale reprezentative și permit conservarea și monitorizarea lor

- sunt zone model, unde acțiunile eficiente de conservare a ecosistemelor naturale și seminaturale, inclusiv prin utilizare durabilă, pot demonstra că, menținerea într-o stare corespunzătoare a componentelor capitalului natural permite asigurarea resurselor și serviciilor ce stau la baza dezvoltării socio-economice durabile

- sunt adevărate „laboratoare”, în care acțiunile de protecție strictă sau management activ cu scop de conservare a biodiversității permit acumularea de cunoștințe valoroase fie cu privire la procesele naturale, fie pentru găsirea „formulelor” eficiente pentru asigurarea tranziției de la o dezvoltare economică concentrată pe profit la un model de dezvoltare durabilă.

Nu în ultimul rând, ariile protejate sunt adevărate „săli de clasă în aer liber” în care oamenii pot fi educați cu privire la importanța naturii și necesitatea conservării și a dezvoltării durabile.

Unde sunt amplasate Aria protejată ROSCI0030 Cheile Lăpuşului și rezervația naturală 2.583. Cheile Lăpuşului?

Ariile naturale protejate ROSCI0030 Cheile Lăpuşului și rezervația naturală 2.583. Cheile Lăpuşului sunt localizate în cadrul UAT-urilor Boiu Mare, Coaş, Copalnic-Mănăştur, Remetea Chioarului, Şomcuta Mare, Târgu Lăpuş și Vima Mică în cadrul judeţului Maramureş.

Când și cum a fost declarată aria naturală protejată?

Situl Natura 2000 ROSCI0030 Cheile Lăpuşului a fost declarat sit Natura 2000 prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 2387/2011. Prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, Formularele standard Natura 2000 pentru siturile de importanță comunitară au fost actualizate.

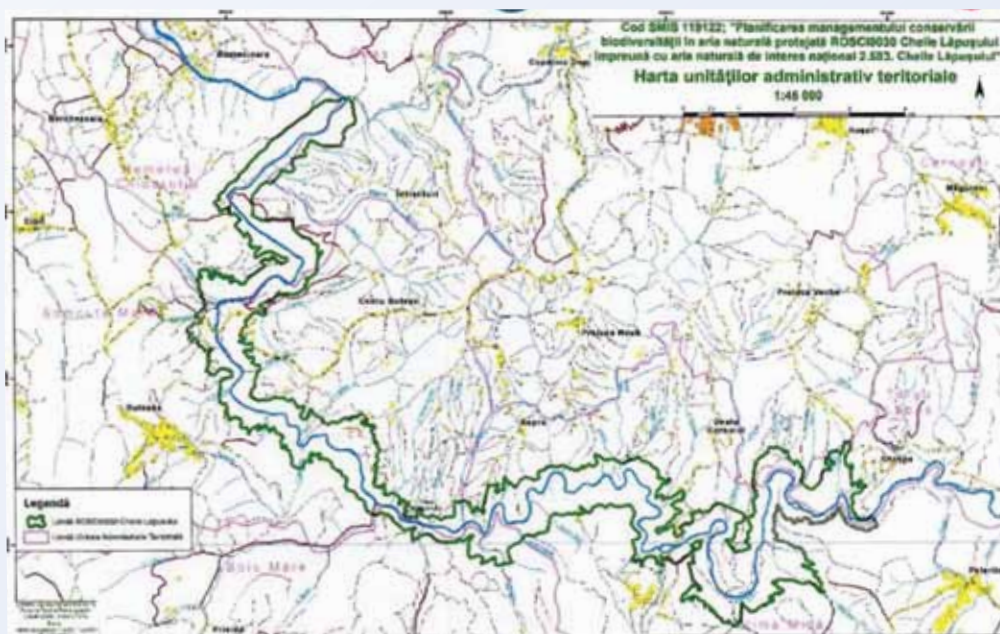
Rezervația naturală 2.583. Cheile Lăpuşului (între Groape și Împreunători) - a fost declarată rezervație naturală prin Legea 5 din 6 martie 2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a, zone protejate.

Descrierea zonei

Lăpuşul, cel mai lung râu al judeţului Maramureş, izvorăște de sub vârful Văratec, traversează Depresiunea Lăpuşului și intră apoi într-un defileu cu o lungime de 36 de km, care se întinde șerpuint între localitățile Răzoare (din Țara Lăpuşului) și Roșia-Remecioara (Țara Chioarului). Porțiunea cea mai impresionantă și mai sălbatică a defileului, situată între satul Groape și confluența cu râul Cavnice (locul numit Împreunători), constituie arie protejată de interes național, fiind declarată rezervație naturală. În 2007, Defileul Lăpuşului a fost inclus și în rețeaua europeană de arii protejate, căpătând statutul de Sit Natura 2000, în scopul protecției și conservării speciilor și habitatelor naturale de interes comunitar.

Lungimea rezervației este de **25 de km**, iar suprafața sitului este de **1714,40 ha**.

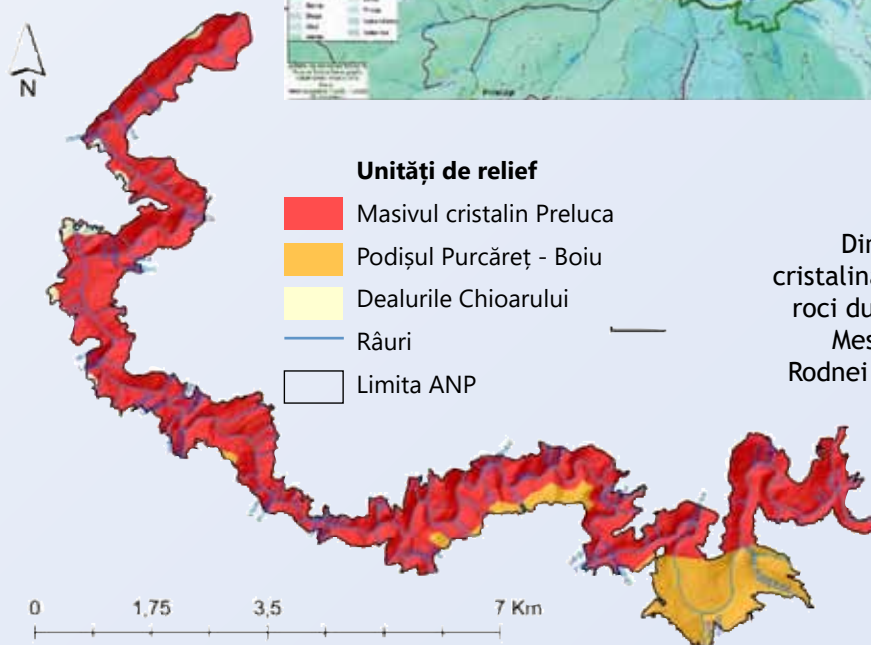
Harta încadrării ariei naturale protejate în raport cu limitele UAT-urilor

Lăpușul, cel mai lung râu al județului Maramureș, izvorăște de sub vârful Văratec, traversează Depresiunea Lăpușului și intră apoi într-un defileu cu o lungime de 36 de km, care se întinde șerpuiind între localitățile Răzoare (din Țara Lăpușului) și Roșia-Remecioara (Țara Chioarului).

Harta hidrografică

Harta unităților de relief din perimetrul Cheilor Lăpușului

Unități de relief

- Masivul cristalin Preluca
- Podișul Purcăreț - Boiu
- Dealurile Chioarului
- Râuri
- Limita ANP

Din punct de vedere geologic, insula cristalină a Masivului Preluca, formată din roci dure, formează o punte între Munții Meseș (Carpații Occidentali) și Munții Rodnei (Carpații Orientali), motiv pentru care sunt denumiți și „munții scufundați”, alături de măgurile Țicău și Codru. Și din punct de vedere geomorfologic și al reliefului, defileul Lăpușului, caracterizat de o alternanță a sectoarelor de pseudo-chei cu culoare depresionare, prezintă versanți abrupti împăduriți, stânci și abrupturi stâncoase, cascade și repezișuri, elemente ce conferă arealului caracteristici montane, deși altitudinile sunt mai degrabă asociabile dealurilor.

Inițial, apele Lăpușului păraseau depresiunea omonimă normal, parcurgând în meandre (care arată o pantă redusă) un teren constituit predominant din roci sedimentare paleogene. Ridicarea din cuaternar a masivului Preluca (împreună cu alte sectoare de pe rama depresiunii Transilvaniei) a început să reprezinte un obstacol în drumul apelor spre depresiunea Baia Mare și râul Someș, dar ridicarea treptată a masivului, concomitentă cu scăderea nivelului de bază din zona Someșului, au dus la conservarea cursului inițial al râului și o creștere a energiei de eroziune a apelor (probabil și debitul acestora era mai impresionant ca azi în timpul luptei apei cu stânca), ceea ce a dus la adâncirea cursului râului în rocile dure, metamorfice ale fundamentului cristalin.

Ce unități de relief găsim aici?

Deși caracteristicile geologice și morfometrice ale Masivului Preluca și defileului tind spre încadrarea acestora în zona montană, din punct de vedere altimetric au fost încadrate în zona deluroasă și de podiș. Trei unități de relief sunt reprezentate la nivelul ariei naturale protejate: Masivul cristalin Preluca, Podișul Purcăreț-Boiu și Dealurile Chioarului.

Masivul Preluca este un veritabil horst cristalin asimetric, cu altitudini ce depășesc 800 m (Vf. Florii - 810 m), extins între defileul Lăpușului la sud și falia Copalnic - Cufoaia la nord, care corespunde cu abruptul prin care domină cu 200-400 m depresiunea Copalnicului. Relieful reprezintă un rest dintr-o veche suprafață de eroziune fragmentată de numeroase văi înguste și adânci orientate către râul Lăpuș. Aria naturală protejată Cheile Lăpușului cuprinde părțile sudică și estică ale Masivului Preluca.

Ce soluri găsim în zonă?

Defileul Lăpușului are în interiorul lui 6 tipuri de soluri: Aluviosoluri, Litosoluri și Regosoluri care aparțin clasei Protosolurilor; Eutricambosol care aparține Clasei Cambosoluri și Prepodzoluri și Podzoluri care aparțin clasei Spodosoluri.

Podișul Purcăreț - Boiu este o unitate morfo-structurală cu caracter de platou suspendat, între Culoarul Someșului la Sud și Culoarul Lăpușului la nord, al cărui fundament de orogen a fost săltat epirogenetic. Are o altitudine medie de 400-500 m. Se remarcă prin prezența celui mai bogat relief carstic de platou din țară („Cheile Babei”, câmpuri de doline, lapiezuri, izbucuri, peșteri etc.). În perimetrul defileului, podișul este reprezentat doar în partea sud-estică și în culoarul depresionar Vima.

Dealurile Chioarului se suprapun bazinului superior și mijlociu al Bârsăului și se întind de la Masivul Preluca la Măgura Țicăului. Sunt alcătuite dintr-o succesiune de coline. Este un relief puternic fragmentat, dominat de măguri ce depășesc 500 m (Chicera Mare - 569 m). În perimetrul defileului, Dealurile Chioarului apar pe alocuri doar în extremitatea vestică. Din punct de vedere al unităților majore de relief, Cheile Lăpușului aparțin Dealurilor de Vest (Masivul Preluca și Dealurile Chioarului), unde sunt incluse masive cristaline izolate, dealuri și depresiuni. Podișul Purcăreț - Boiu, reprezentat tangențial în sud-estul defileului, aparține de Podișul Transilvaniei.

Ce climă are rezervația naturală?

Defileul Lăpuș se caracterizează printr-un climat temperat de tranziție, cu caracter continental moderat, cu influențe oceanice și scandinavo-baltice. Acest tip de climă rezultă din poziția sa în cadrul teritoriului național și respectiv a continentului, din dispunerea reliefului, precum și din circulația generală a aerului din direcția vestică, nord-vestică.

Temperatura medie anuală în defileul Lăpușului are valorile de 7,5-9,3°C în perimetrul ariei naturale protejate.

Informații privind situația juridică a terenurilor

Administratori și gestionari

Suprafața ariei naturale protejate este reprezentată de peste 85% din suprafață pădure. În consecință, avem doar doi administratori de păduri din cadrul ariei naturale protejate enumerați în tabelul următor:

Nr.	Administrator /Gestionar	Perioada Adm./Gest.	Suprafață totală [ha]
1.	Ocolul Silvic Târgu Lăpuș	-	1.165,38 ha
2.	Ocolul Silvic Șomcuta Mare	-	353,56 ha

O mare parte dintre satele din apropierea Cheilor Lăpușului sunt „departe de lumea dezlănțuită”, cu case izolate, răsfirate pe dealuri. Ca în multe alte locuri din Maramureș

Potrivit recensământului din 2011, numărul locuitorilor din această zonă era de 2.997 (luând în calcul doar satele și cătunele cu teritoriul inclus în limitele rezervației și ale sitului, nu UAT-urile în întregime). Diminuarea numărului de locuitori se datorează în principal scăderii natalității și fenomenului de migrare spre centrale urbane sau spre străinătate.

Ocupațiile de bază ale locuitorilor satelor din proximitatea Cheilor Lăpușului sunt agricultura, creșterea animalelor și pomicultura. Fiind o zonă bogată în pomi fructiferi, majoritatea sătenilor se ocupă de făcutul horincii. Se practică și variate ocupații secundare, dintre care cele mai importante sunt culesul din natură, pescuitul și vânătoarea.

Au tradiție și anumite meșteșuguri, determinate de resursele zonei (prelucrarea lemnului, împletitul nuielilor și al paielor etc.). Diferite activități comerciale sunt desfășurate de asociații familiale și/sau societăți comerciale.

Unii localnici își comercializează produsele din gospodărie în centrele comunelor sau în orașele mai apropiate. Deși zona prezintă o atractivitate turistică de necontestat, infrastructura de turism este încă foarte puțin dezvoltată.

Descrierea socio-economică a unei lumi de poveste

Viața culturală

Râul Lăpuș străbate două zone etnografice, fiecare cu particularitățile ei istorice și culturale și amândouă cuprinse azi în județul Maramureș: Țara Lăpușului și Țara Chioarului, însă porțiunea de defileu se întinde aproape în întregime pe teritoriul zonei Chioar. Ca peste tot în lumea satului românesc, obiceiurile tradiționale de aici sunt strâns legate de sărbătorile religioase și de anotimpuri: primăvara, de Buna Vestire, se aprind focuri în mijlocul livezilor, un obicei ce face parte din ritualul de pregătire al ciclului agrar. Apoi vin la rând obiceiurile legate de Duminica Floriilor și de Paști. De Rusalii, avem obiceiul „ieșirii la țarină”, într-unul din cele patru hotare ale satului, unde au loc slujbe pentru ocrotirea culturilor, pentru „roadă”.

Sărbătoarea cea mai mare a verii e Adormirea Maicii Domnului. Tot vara, în satele din zonă se mai organizează clăci în satele Preluca Nouă și Preluca Veche, iar la Copalnic-Mănăștur se ține „Jocul între hotare”.

Toamna este dedicată sărbătoririi recoltei iar apoi, la mijloc de Brumar, vin jocurile de lăsatul secului. Iarna aduce, desigur, în toate satele bogăția și complexitatea obiceiurilor de Crăciun și de An Nou, iar în unele localități, balul țărănesc numit Vergel.

Cele mai multe manifestări culturale din zonă sunt organizate de căminele culturale, sprijinite de școli și biblioteci.

Foto: Emanuel Luca

Foto: Emanuel Luca

Foto: Emanuel Luca

Foto: Emanuel Luca

Foto: Viorel Coroian

Care sunt speciile de importanță prioritară din ROSCI0030 Cheile Lăpușului

Lutra lutra

Vidra euroasiatică (Lutra lutra L., 1758) aparține familiei Mustelidae, ordinul Carnivora și poate fi întâlnită în Europa, Asia (cu excepția insulelor din sud-est) și nordul extrem al Africii.

Vidra este un mamifer adaptat la viața acvatică și se regăsește în toate bazinele hidrografice majore din România.

Trupul său este adaptat legilor hidrodinamicii, la fel și coada, groasă la bază ce se subțiază spre vârf, utilizată la înaintat și cârmuit. Degetele sunt unite de o membrană interdigitală, ajutând foarte mult la înot și propulsat. Capul mic cu o formă hidrodinamică face mult mai facilă înaintarea pe sub apă. Greutatea unui mascul este în general de 6-8 kg pe când femela cântărește aproximativ 4-5 kg. Acest mustelid poate ajunge la dimensiuni de până la 1 metru și jumătate lungime și la o greutate de 15 kilograme. Urechile mici sunt adaptate vieții acvatice, fiind prevăzute cu două pliuri ce le acoperă atunci când vidra pătrunde în apă; la fel și ochii sunt adaptați, putând vedea în apă. Blana are

o culoare generală de castaniu închis, mai deschisă ca nuanță pe pântec și ceva mai surie pe partea din față a capului. Iarna, blana este mai deasă și mai lucioasă.

Vidrele, ca și alte mustelide, au un sistem reproductiv poligam bazat pe teritorialitatea ambelor sexe. În interiorul teritoriului său, masculul controlează de la una la mai multe femele. Vidrele se pot reproduce pe tot parcursul anului iar puii se

Carabus variolosus

Este un gândac destul de mare, cu lungimea de 20-33 mm.

Corpul negru, lucios, capul prezintă rugozități punctate. Șanțul exterior de la baza mandibulelor mai mult sau mai puțin alungit. Pronotul cordiform, ușor convex. Marginile laterale ale pronotului lățite, puțin ridicate, prevăzute cu câte un por setiger median și unul bazal. Groșițele de la baza pronotului circulare, relativ adâncite.

Unghiurile posterioare ale pronotului de forma unor lobi triunghiulari lungi, curbați posterior. Elitrele puternic convexe, cu umerii proeminenți. Marginile laterale ale elitrelor zimțate subhumeral și sinuate apical.

Intervalele primare carenate întrerupte de gropițe mari, spațiul dintre intervalele primare dispune de rugozități accentuate. Intervalele secundare întrerupte adesea de rugozități, iar cele terțiare absente sau ele se prezintă sub forma unor granule fine, dispuse longitudinal. Capătul anterior al intervalului 3 primar proeminent, între acesta și seria umbelată se află un rând de gropițe mari.

Este o specie stenotopă, higrofilă, paludicolă fiind un bun indicator al zonelor umede din pădurile naturale (Tatole et al. 2009). Întrucât pentru dezvoltarea adecvată a speciei este esențial un mediu extrem de umed, *Carabus variolosus* trăiește doar în habitatul îngust din imediata vecinătate a malurilor pâraielor permanente și zonelor mlăștinoase din pădurile naturale sau aproape naturale, iar uneori poate fi întâlnit și în apă, mergând pe vegetația acvatică. Vegetația lemnoasă din habitat constă de obicei din arin, fag sau carpen. Specia evită solurile acide, deci numărul de conifere în habitat trebuie să fie mic (acele de conifere duc la acidifierea solului). Se hrănește cu diferite specii de nevertebrate edafice și chiar acvatice (crustacee, amfipode).

pot naște atât iarna cât și vara, dar femelele pot da viață la pui în general o dată la doi ani. Vidra are o gestație prelungită (diapauza embrionară) și naște de la 2 la 4 pui, care vor sta în preajma ei pentru un an sau mai mult. Prezența vidrei este strâns legată de existența resurselor de hrană. În România, vidra este răspândită în întreaga țară, cu deosebire în lacurile și văile apelor mari, dar mai ales în bălțile și Delta Dunării. Existența locurilor bogate în pește, atrage vidra până sus la munte, la peste 1500 de metri, în preajma pâraielor cu păstrăvi. Uneori, în căutarea locurilor prielnice, trece cumpăna apelor, peste creasta munților. Principalul sortiment de hrană pentru vidră îl reprezintă peștele de toate formele și mărimile, căci se încumetă să atace și pește mare pe care, după ce îl răpune, îl scoate pe mal, depozitându-l într-un loc anume sub o piatră sau un buștean, unde îl poate păstra multă vreme, apoi mănâncă doar părțile bune din el. De obicei alege partea sângerie de la branhiile peștelui și carnea fără oase a spatelui, restul lăsându-l pentru alții. În afara peștelui, vidra mănâncă raci, amfibieni, melci, păsări și șoareci de apă.

Bombina variegata

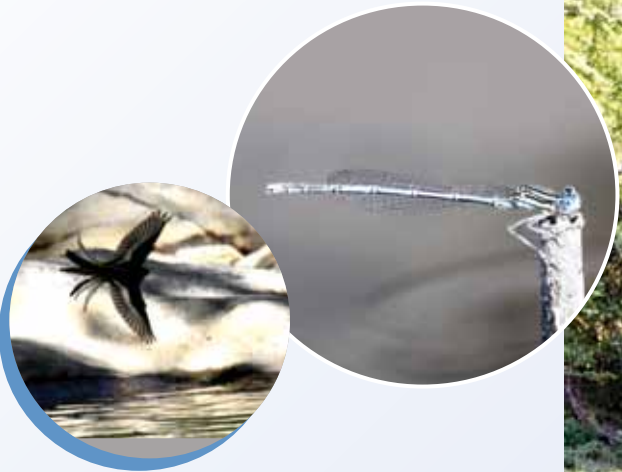
Este o broască de dimensiuni reduse, de până la 5 cm. Corpul este aplatizat, iar capul mare are botul rotunjit. Pupila este triunghiulară, sau în formă de inimă. Pe spate, membrana care acoperă broasca este aspră la pipăit și acoperită cu negi cornoși. Negii nu sunt grupați simetric.

Pe spate, indivizii au coloritul cenușiu deschis, maroniu sau măsliniu pătat cu negru. Abdomenul și gușa sunt colorate în galben pe care se distinge un desen marmorat cenușiu spre negru. Vârfurile degetelor sunt de asemenea galbene. Masculii nu au sac vocal.

Ouăle sunt depuse izolat sau în grămezi mici, fixate de plantele acvatice sau ramuri submerse. O femelă poate depune între 80 și 100 de ouă la fiecare pontă, iar aceeași femelă poate depune de două-trei ori pe an. După 8-10 zile de la depunerea ouălor, apar mormolocii roșietici cu puncte cafenii pe spate iar ventral (pe abdomen) cenușii-albăstrui sau cafenii-cenușii. Mormolocii iau aspect de adult începând cu luna iulie.

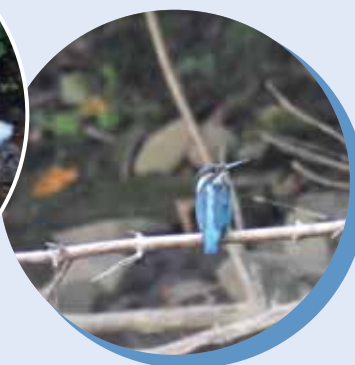
Bombina variegata ocupă regiunile de deal, colinare și montane, de la 150 m până la aproape 2000 m (în Munții Retezat). Se produce o separare ecologică a celor două specii, B. bombina ocupând exclusiv șesul. Este mai puțin pretențioasă în alegerea habitatului, fiind găsită în bălți și băltoace temporare sau permanente, atât curate cât și poluate, chiar și cu concentrații mari de hidrogen sulfurat sau săruri, cu sau fără vegetație, mlaștini, pâraie cu curs mai lin, izvoare, inclusiv în apa strânsă în urme de roți. Este printre primele specii de amfibieni ce ocupă zonele deteriorate de activitățile umane. Pe perioadele de secetă se ascunde în locuri umede până ce ploile reface bălțile.

În stadiul larvar specia este fitofagă. Și aici se întâlnesc uneori cazuri de necrofagie. Adulții consumă atât animale acvatice (Crustacee-Amfipode, Gasteropode, larve de Diptere) cât și terestre (Himenoptere, Homoptere, Heteroptere, Coleoptere). *Bombina variegata* vânează adesea în mediu terestru, așa încât se observă o pondere mai ridicată a prăzilor terestre. S-a mai constatat hrănirea și cu mici vertebrate, precum mormoloci.

Speciile de importanță prioritară din ROSCI0030 Cheile Lăpușului

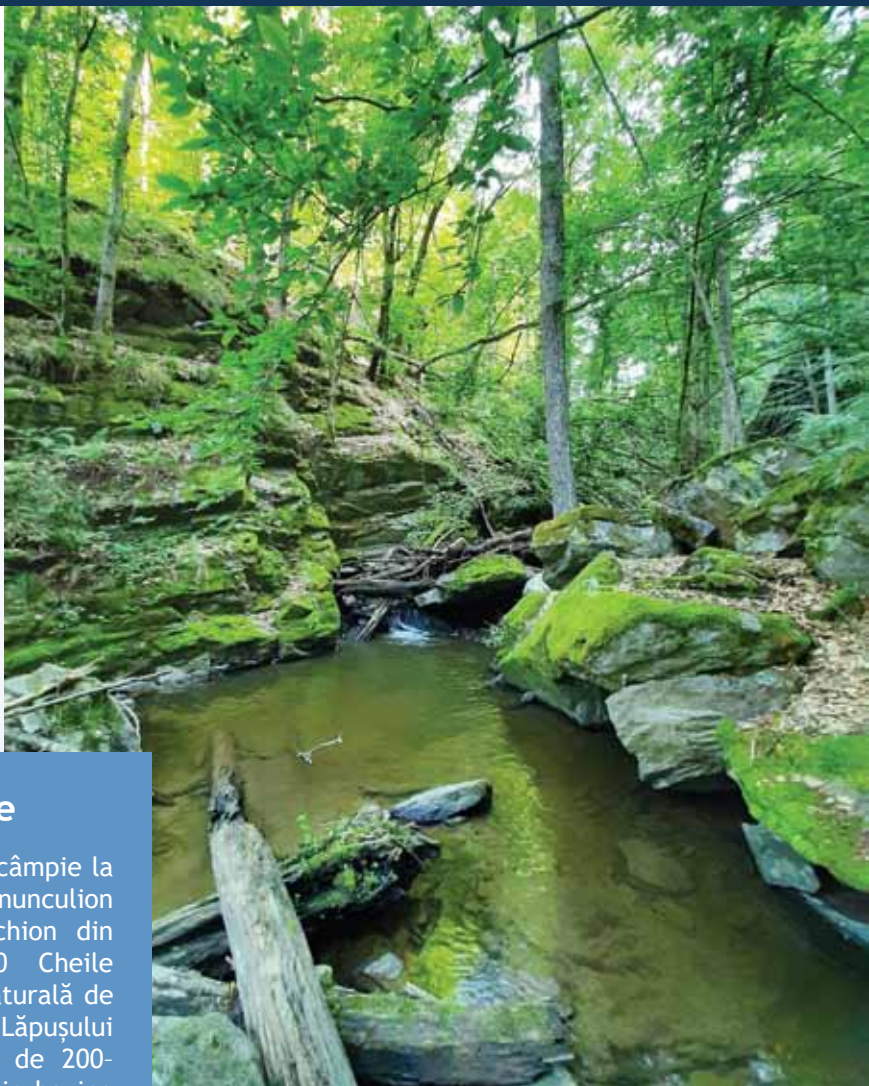

În baza Formularului Standard al Sitului ROSCI0030 Cheile Lăpușului, a fost estimată prezența următoarelor tipuri de habitate:

91V0 Păduri dacice de fag (Symphyto - Fagion)

Stratul arborilor este constituit exclusiv din fag (*Fagus sylvatica* ssp. *sylvatica*) sau fag în amestec cu brad (*Abies alba*), cu exemplare de ulm (*Ulmus glabra*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), molid (*Picea abies*), mai rar frasin (*Fraxinus excelsior*), carpen (*Carpinus betulus*). Etajul arborilor are acoperire mare (80-100%) și înălțimi de 22-30 (35) m la 100 ani.

Habitatul este larg răspândit în Situl ROSCI 0030 Cheile Lăpușului, fiind întâlnit pe versanți, predominant umbriți, în treimea inferioară și la baza versanților cu orice expoziție. Substratele sunt în general neutre, cu orizont de sol profund și mijlociu - profund, bine format, cu floră de tip mull.

Habitat de apă dulce

Cursuri de apă de la nivel de câmpie la nivel montan, cu vegetație *Ranuncion fluitantis* și *Callitricho-Batrachion* din situl Natura 2000 ROSCI0030 Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de interes național 2.583. Cheile Lăpușului sunt amplasate la altitudine de 200-250 m. Relieful este format din bazine acvatice cu apă permanentă, dar nu mai adânci de 1-1,5 m, având ca substrat aluviuni luto-nisipoase. Vegetația este alcătuită din specii acvatice submerse.

Habitat de pajiști

Cod 6430 . Denumire habitat: Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin din situl Natura 2000 ROSCI0030 Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de interes național 2.583. Cheile Lăpușului

Specii caracteristice: Lamium galeobdolon syn. *Galeobdolon luteum*, *Corydalis cava*, *Primula acaulis* syn. *P. vulgaris* ssp. *Acaulis*, *Myosotis sylvatica*, *Taraxacum officinale*, *Urtica dioica*.

9110 Păduri de fag de tip Luzulo - Fagetum

Stratul arborilor este compus exclusiv din fag (păduri amplasate între 700 și 1400 m altitudine), sau fag și brad (păduri la altitudini între 800-1250 m), cu rare exemplare de molid (la altitudini mai mari), cu exemplare de mesteacăn (*Betula pendula*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), iar la altitudini mai mici de gorun (*Quercus petraea*), ulm (*Ulmus glabra*), cireș (*Prunus avium*), carpen (*Carpinus betulus*) etc. Arboretul are acoperire de 70-90% și înălțimi de 15-25 m pentru fag la 100 ani.

Este răspândit în ansamblul Sitului, pe suprafețe mai reduse decât habitatul majoritar de fag, 91V0.

Habitate forestiere în baza cărora a fost declarată aria naturală protejată

9180 Păduri din Tilio-Acerion pe versanți, grohotișuri și ravene

Arboretul este compus în etajul superior din paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), ulm de munte (*Ulmus glabra*), frasin (*Fraxinus excelsior*), cu puține exemplare de fag (*Fagus sylvatica* ssp. *sylvatica*), uneori brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), iar în etajul inferior puține exemplare de jugastru (*Acer campestre*), carpen (*Carpinus betulus*), anin negru (*Alnus glutinosa*).

Arboretul are acoperire 70 - 80% și înălțimi de 30 - 35 m la 100 de ani.

Habitatul 9180 apare în sit pe suprafețe relativ reduse, intercalate în cadrul habitatelor majoritare din zonă, la baza versanților, pe văi ale cursurilor de apă.

91E0 Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*

(Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Sunt păduri intrazonale (azonale) situate de obicei în lungul apelor curgătoare, în luncile acestora. În zona de munte, aninul alb (*Alnus incana*) domină habitatul, în timp ce la deal și la câmpie, la 200-700 m altitudine, se întâlnește aninul negru (*Alnus glutinosa*).

Ce putem vizita în Cheile Lăpușului?

Se spune că „fiecare loc de pe pământ are o poveste a lui, dar trebuie să tragi bine cu urechea ca s-o auzi și îți trebuie un gram de iubire ca s-o înțelegeți”. Cei care vor să cunoască Maramureșul, îi ascultă poveștile pe care le scrie fiecare loc încărcat de legende, fiecare șindrilă de pe turlile bisericilor în care vântul susură rugăciunile unui popor. Așa, vor ajunge să-l cunoască. Doar întâlnind oamenii din Maramureș, și privindu-i frumusețile cu ochii sufletului, îl vor înțelege și, mai ales, îl vor iubi.

Maramureșul este „Țara” celor patru țări: Maramureșul Istoric, Țara Codrului, Țara Chioarului și Țara Lăpușului.

Fiecare regiune are specificul și identitatea ei, dar, parcă niciuna nu îmbină atât de bine „sălbăticia” naturii cu blândețea oamenilor ca și Țara Lăpușului. Și peste toate, apa Lăpușului „desenează” aici forme de relief impresionante. Defileul Lăpușului, unul dintre cele mai impresionante din România, a „sculptat” relieful, oferind privitorului un spectacol fascinant, o înșiruire de cascade, peșteri, cataracte, zone de tip canion, stâncării sau puncte de belvedere.

Obiective naturale

Iată care sunt câteva dintre cele mai cunoscute obiective naturale din zonă, destinația celor care vor să cunoască locurile la pas:

Custura Cetățelei

Custura Cetățelei - aflată pe malul stâng al râului Lăpuș, este o formațiune stâncoasă, din calcare dolomitice cristaline, sub formă de ferestrău, înălțuită de apele Lăpușului. De pe custură avem o priveliște minunată spre Piatra Ciutei și-n amonte până la Vadul Vimei se văd gospodăriile din Dealu Corbului. În dreapta se poate coborî la peștera din Custura Cetățelei, recomandat turiștilor bine pregătiți fizic și cu echipament adecvat.

Cascada Pișătoarea

Aflată pe malul drept al Lăpușului, pe Valea Curechiului, în dreptul localității Preluca Veche, este cea mai înaltă cascadă din Defileul Lăpușului.

Alte obiective naturale

Peștera Curtea Căpitanului

Este o grotă săpată în șisturi, adâncă de circa 8 m, ușor ascendentă. Legenda spune că aici își avea adăpostul un căpitan român prigonit de superiori, care a fugit din armata austro-ungară și a luat calea haiduciei, fiind ajutat de localnici cu cele necesare traiului. La grotă se ajunge prin Șomcuta Mare - satele Ciolt și Buteasa. Din satul Buteasa, coborând pe valea omonimă, unde se mai văd urmele unor foste mori, iar la aproape o oră din centrul satului, unde Valea Butesii cotește brusc spre stânga și de unde localnicii o numesc Valea Dosului, urcăm în Dealul Curmătura. Intrarea în peșteră este înaltă de cca 2 metri, lată de 1,70 m, o cavitate ascendentă. Aprox. 10 m se poate merge în picioare.

Custura Vimei,
Cetatea din Dealu Corbului,
Piatra Corbului,
Piatra Cerbului,
Piatra Ciutei,
Scăruța Asprei.

Obiective culturale

Cetatea Chioarului este așezată într-un loc strategic, apele râului Lăpuș protejând-o din trei părți. Începuturile cetății sunt incerte, se presupune că ar fi fost ridicată în secolul al XIII-lea, însă prima atestare documentară datează doar din 1319.

De-a lungul timpului, a aparținut mai multor proprietari (voievozii Balc și Drag, familiile Bélteki și Drágffy, voievodul Transilvaniei Cristofor Báthory, Mihai Viteazul, principele Francisc Rákoczy) și a suferit mai multe modificări. Apogeul cetății a fost în secolele XV-XVI, atunci când domeniul ei, cunoscut sub denumirea de Țara Chioarului, cuprindea în medie, 80 de sate. În 1718, cetatea este distrusă cu praf de pușcă de către trupele imperiale austriece. La ruinele ei se poate ajunge din satul Berchezoaia (comuna Remetea Chioarului).

Biserici de lemn monument

Biserica de lemn din Rogoz „Sfinții Arhangheli” - monument UNESCO

Biserica de lemn din Rogoz, cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”, a fost construită în anul 1633, după o invazie tătară în urma căreia lăcașul de cult existent a fost incendiat de năvălitori. Potrivit legendei, biserica a fost realizată din trunchiurile a doi arbori doborâți pe Dealul Popii. Lăcașul de cult a fost inclus în patrimoniul UNESCO în decembrie 1999.

Accesul în biserică se face prin ușa bogat ornamentată aflată pe peretele sudic. Pictura interioară e datată în 1785, tribuna a fost adăugată în secolul XIX, iar în anul 1834 s-a completat pictura existentă.

Biserica de lemn „Sf. Arhangheli” din Vima Mică

a fost construită în a doua jumătate a secolului al XVII-lea. Conform inscripției, în anul 1854, acoperișul bisericii a fost „șindrilit”. Turnul-clopotniță are coiful tronconic și este terminat cu o cruce cu trei brațe și semiluna. Decorul din interior are valoare de unicat: pe ancadramentul ușii de intrare în pronaos, se află reprezentarea Pomului Vieții, iar ușa este decorată în stil aparte. Pictura a fost refăcută în anul 1902 de zugravul Ioan Coste.

Biserica de lemn „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”

din Răzoare a fost ridicată, conform unor opinii, la începutul secolului XVIII, probabil înainte de anul 1730. Alte păreri susțin ridicarea inițială a edificiului pe malul Lăpușului, fiind strămutată pe actualul amplasament în anul 1759. În același an, biserica a fost pictată în interior. Pereții naosului păstrează scene din Patimile lui Iisus, iar pe cupolă sunt pictate „Înălțarea la cer a profetului Ilie” și „Visul și scara lui Iacov”. Iconostasul redă

scena „Iisus între apostoli”. Patrimoniul mobil al bisericii păstrează obiecte de cult precum crucea de închinare și steagul ritual. În biserică se mai păstrează Chivotul și Diaconiconul (lada pentru odăjdii).

Alte biserici vechi de lemn: Biserica „Sf. Nicolae” din Preluca Veche (1750), Biserica „Sf. Apostoli” din Groape (1830), Biserica „Sf. Apostoli Petru și Pavel” din Întrerâuri (sec. XVIII), bisericile „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” din Buteasa (1800), Codru Butesii (sec. XIX) și Copalnic-Mănăștur, Biserica de lemn „Sf. Dumitru” din Răzoare (sec. XVIII).

Biserica de lemn „Sf. Împărați” Aspra a fost construită către sfârșitul secolului al XIX-lea (1892, conform listei monumentelor istorice înscrise în Patrimoniul cultural național), din lemn rotund nefățuit, lipită cu lut, și vopsită în albastru (mieriu), după modelul caselor tradiționale din zonă. Planul bisericii este simplu, amintind și el de structura caselor țărănești cu pridvor, tindă și cameră mare, care a fost extinsă pentru a face loc altarului. Acoperișul din șindrilă este prevăzut cu un turn-clopotniță ridicat deasupra pronaosului. Interiorul este văruiat în albastru la nivelul pereților, având pictură doar pe boltă, iconostas și pe parapetul balconului.

Ce reguli trebuie să respectăm?

Pe teritoriul sitului Natura 2000 și al Rezervației naturale Cheile Lăpușului sunt permise activități de turism și agrement, cu respectarea următoarelor reguli de vizitare:

Cu bicicleta prin Țara Lăpușului

■ Nu este permisă abandonarea deșeurilor pe teritoriul sitului Natura 2000 și al rezervației. Deșeurile vor fi transportate de către turiști sau alte categorii de vizitatori, în afara perimetrului ariei naturale protejate, la punctele de colectare special amenajate;

■ Este interzis accesul și circulația cu mijloace motorizate pe teritoriul sitului Natura 2000 și al rezervației. Excepțiile pot fi: personalul custodelui, personalul silvic și al celorlalte organe ale statului cu competențe pe teritoriu (poliție, protecția civilă, autorități de mediu), în cazul în care aceste categorii sunt în exercițiul funcțiunii (patrulări/controale);

■ Camparea pe teritoriul sitului și al rezervației este permisă numai în locuri special amenajate. Camparea în alte zone decât cele permise se poate face numai cu aprobarea custodelui, pentru activități care nu aduc atingere stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor și în situații justificate ca benefice ariilor naturale protejate;

■ Întreținerea marcajelor turistice, deschiderea de noi trasee și amplasarea panourilor indicatoare și informative se face numai cu avizul custodelui, iar în cazul traseelor noi, după omologarea acestora conform prevederilor legale;

■ Utilizarea de foc deschis pe teritoriul sitului Natura 2000 și a rezervației este permisă numai în locurile special amenajate; este interzisă defrișarea vegetației lemnoase de orice fel pentru facerea focului;

■ Colectarea de elemente de origine naturală de pe teritoriul ariilor protejate se face în condițiile legii;

■ Este interzisă distrugerea sau degradarea panourilor informative sau indicatoare, a plăcilor, stâlpilor,

a semnelor de marcaj existente, precum și a amenajărilor tehnice de siguranță de pe traseele turistice și/sau tematice;

■ Perturbarea liniștii prin orice fel de mijloace (strigăte, pocnitori, folosirea de echipamente audio etc.) pe trasee sau în locurile de campare este strict interzisă;

■ Competițiile, manifestările de grup de orice fel, cursurile de orice fel care presupun accesul pe teren în situl Natura 2000 și a rezervației se organizează doar cu avizul custodelui. Pentru obținerea avizelor, programul acestor acțiuni se trimite în scris la Asociația Profesională Geommed, care va emite aprobare scrisă cu precizarea eventualelor excepții de la prevederile prezentului Regulament;

■ Pe parcursul activității de patrulare permanente, custodele monitorizează turismul pe teritoriul sitului ROSCI0030 și a rezervației, în vederea stabilirii impactului acestei activități asupra florei și faunei și pentru stabilirea măsurilor de protecție ce se impun;

■ Vizitatorii care observă activități care dăunează mediului, sunt rugați să anunțe imediat custodele ariei naturale protejate;

■ Vizitarea sitului Natura 2000 și a rezervației trebuie să fie organizată atent, turiștii se vor asigura că sunt echipați adecvat, conform anotimpului și condițiilor meteo prognozate, că dețin hrană și apă în cantități suficiente pentru toată durata vizitei și că bateria telefonului va rezista suficient de mult sau că există o baterie de rezervă/ posibilitate de reîncărcare.

Vă mulțumim.

Asociația Profesională Geommed

Jocul „reține speciile”

Vârsta recomandată: elevi din ciclul primar și gimnazial

Durata jocului: 15 minute

Număr de participanți: 10-15

Materiale necesare: o minge

Locul recomandat: în curtea școlii sau în natură.

Participanții se așează în cerc. Fiecare își alege ca nume o specie de plantă sau animal. După ce își spune numele și se descrie pe scurt (de ex. „Sunt Bombina variegata, mi se spune și Izvoarașul cu burta galbenă, sunt o broscuță drăguță”), aruncă mingea unui alt participant. După ce fiecare participant s-a prezentat, mingea se va arunca de la unul la altul, strigând numele celui căruia i se aruncă mingea.

Emblema clasei

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 60 de minute

Materiale necesare: hârtie, lipici, creioane colorate

Locul recomandat: în sala de clasă.

Fiecare clasă va crea o emblema a clasei folosind elemente din natură: frunze, flori, crengi etc.

Jocuri educative

Micii detectivi ai naturii

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 30-90 de minute

Număr de participanți: nelimitat

Materiale necesare: un aparat foto pentru fiecare echipă și o cutie

Locul recomandat: în natură.

Clasa se împarte în 3-4 echipe și fiecare echipă primește un număr de sarcini pe care trebuie să le îndeplinească. De exemplu:

- Adună 2 fructe!
- Fotografiază 5 specii de plante!
- Fotografiază urmele lăsate de un animal!
- Fotografiază 5 obiecte care nu au ce căuta în natură!

Orchestra naturii

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 30-60 de minute

Materiale necesare: nu sunt

Locul recomandat: în sala de clasă.

Elevii din clasă se împart în două echipe. Fiecare elev trebuie să găsească în natură un „instrument muzical”: frunze, conuri, crengi. După „finisarea” instrumentelor, fiecare echipă își etalează creațiile. Câștigă echipa cea mai gălăgioasă.

Harta împrejurimilor

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 60 de minute

Materiale necesare: nu sunt

Locul recomandat: în natură.

Se așează o piatră în mijlocul locului care se dorește a fi cartat și descoperit. Fiecare copil aduce o creangă, de lungimea brațului, pe care o așează în jurul pietrei, formând un soare cu raze. Apoi participanții își aleg o creangă și merg în direcția indicată de

ea, pe o lungime de 10 metri și adună un obiect natural găsit. Când revin, așează obiectul găsit în prelungirea crengii, astfel se va crea o hartă cu caracteristicile zonei.

Hașurare

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 30-60 de minute

Materiale necesare: nu sunt

Locul recomandat: în sala de clasă.

Participanții adună mai multe feluri de frunze, cu forme diferite și tipuri de nervuri diferite. Le așează pe o foaie albă și le hașurează cu un creion cerat. Vor obține un tablou foarte frumos.

Mimă

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 30-60 de minute

Materiale necesare: nu sunt

Locul recomandat: în sala de clasă.

Elevii din clasă se împart în două grupuri. Pe rând, câte un reprezentant din fiecare grup trebuie să mimeze o specie de plantă sau de animal din cadrul ariei protejate. Grupul care ghicește cele mai multe specii, câștigă.

Micii poeți

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 30-60 de minute

Materiale necesare: nu sunt

Locul recomandat: în sala de clasă.

Elevii din clasă compun câte o scurtă poezie despre una dintre speciile de plante sau animale protejate din cadrul ariei.

Carnaval

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 30-60 de minute

Materiale necesare: nu sunt

Locul recomandat: în sala de clasă.

Copiii se costumează în „personaje” (animale sau plante) și le imită mișcărilor.

Intruși în natură

Vârsta recomandată: orice vârstă

Durata jocului: 30-120 de minute

Materiale necesare: nu sunt

Locul recomandat: în natură.

De-a lungul unui traseu, fiecare copil identifică un obiect nepotrivit în natură și explică de ce acesta afectează mediul înconjurător.

Sugestii trasee în Defileul Lăpuşului

Aspra - Valea Rea - Cetatea din Dealu Corbului

Dealul Corbului - Piatra Cerbului - Cascada Pişătoarea

Peteritea - Vima Mică - Custura Cetăţelei - Scăruţa Asprei

Roşia - Berchezoaia - Împreunători.

De dificultate medie, Traseul Albastru parcurge peisaje variate și este marcat generos cau simbolul „C”, vopsit în culoarea albastră, precum casele vechi lăpuşene.

Localizare: Țara Lăpuşului (Județul Maramureș);
Marcaj: „C” albastru;

Punct de pornire: Târgu Lăpuș (51 km distanță de reședința județului, Baia Mare);

Repere: Târgu Lăpuș - Muntele Şatra - Valea Cupşenilor - Cupşeni - Libotin - Rogoz - Dămăcuşeni - Târgu Lăpuș;

Distanța: 46 km;

Altitudine maximă: 815 m;

Altitudine minimă: 331 m.

Autor și marcare traseu:

Clubul Sportiv Star Team Baia Mare

Realizator proiect: Maramureș Info Turism

Situl Natura 2000 vizat de proiect ROSCI0030 Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de interes național 2.583 Cheile (Defileul) Lăpușului, au fost instituite pentru a proteja și conserva habitate și specii de mamifere, amfibieni și insecte.

Planul de management elaborat prin proiect va avea în vedere toate speciile și habitatele de interes comunitar de pe teritoriul ariilor naturale protejate și va fi realizat în urma unor studii minuțioase de teren.

Aceste studii reprezintă activități premergătoare elaborării propriu-zise a planului de management care odata elaborat va fi supus procedurii de avizare, conform prevederilor Directivei SEA, transpusă în legislația națională prin Hotărârea de Guvern nr. 1076/2004, pentru ca apoi să fie supuse aprobării de către Ministerul Mediului, în vederea implementării sale.

Planificarea managementului conservării biodiversității în aria naturală protejată ROSCI0030 Cheile Lăpușului împreună cu aria naturală de interes național 2.583. Cheile Lăpușului

Editat de Asociația Profesională GeoMMed
septembrie 2019

Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin
Programul Operațional Infrastructura Mare 2014-2020

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială
a Uniunii Europene sau a Guvernului României